

HÍRMONDÓ 2020/11

Siketvakok Országos Egyesülete



Kedves Olvasók!

Hírlevelünk jelen számában tájékozódhatnak egyesületünk szolgáltatásainak módosult működéséről, az október 22-én megrendezett Siketvakok Európai Napjáról, megtudhatják, mi az a Kommunikációs Útlevél, betekintést nyerhetnek egy, a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából szervezett konferencia témáiba, és olvashatnak még további hírekről, érdekességekről.

Jó olvasást, kellemes időtöltést kívánunk!

Taskovics Adél, szerkesztő

TARTALOM

REHAB – HA RABJA AZ AKADÁLYOKNAK ELEMİ REHABILITÁCIÓS SZOLGÁLTATÁSAINKRÓL	2
A Kommunikációs Útlevél szerepe a mindennapokban	2
HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK	4
Információk egyesületünk szolgáltatásainak változásáról	4
Egy védelem nélküli szabad lélek – Kovács Pálra emlékezünk.....	5
TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI	8
Európai Siketvak Nap az EDbU szervezésében	8
HÍR, ÉRDEKESSÉG	10
Szinte minden budapestit érintő változás lépett életbe a közlekedésben	10

November 3-án éjfélről rendkívüli jogrend lépett életbe Magyarországon	11
Köztereken is kötelező a maszkviselés, áprilisban jöhet a vakcina	12
Ismételten bevezették a vásárlási idősávokat	13
Átadták a teljesen felújított Mátyás kútját a budai Várban	13
November 23-ával bezárt a Láthatatlan Kiállítás a Millenáris Parkban	14
Magyar Tudomány Ünnepe 2020	15
Így alakítja át agyunkat a szerelem	19
November 17-én volt Budapest létrejöttének 147. évfordulója	20
A HÓNAP VERSE	21

REHAB – HA RABJA AZ AKADÁLYOKNAK

ELEMI REHABILITÁCIÓS SZOLGÁLTATÁSAINKRÓL

A Kommunikációs Útlevél szerepe a mindennapokban

(Királyhidi Dorottya írása)

A jelen helyzet nehézségei egyre több embert arra ösztönöznek, hogy minél jobban felkészült legyen a legváratlanabb helyzetekre is. Ilyen például a karantén idején bekövetkező bezártság, vagy egy segítő vagy családtag segítségével végigélt kórházi kezelés. Ebben az utóbbi helyzetben lehet segítség a Kommunikációs Útlevél.

Hogy néz ki a Kommunikációs Útlevél?

Egy, körülbelül 10x15 centiméteres kartonlap, vagy laminált lap, amire minden olyan fontos információ rákerül röviden, ami a kommunikáció szempontjából fontos lehet. Mint például, hogy hallókészülék nélkül csak háttérzaj nélkül értem a beszédet, vagy kérem, hogy írja le, ha mondani szeretne valamit nyomtatott nagybetűkkel számomra. Utóbbi esetben fontos, hogy a megfelelő jegyzetfüzetet és a tollat is biztosítani tudjuk.

Kinek lehet hasznos a Kommunikációs Útlevél?

Mindenki számára hasznos a Kommunikációs Útlevél, aki bármikor már tapasztalta, hogy kommunikációs nehézségbe ütközött. Látássérültek esetén nehézség lehet, ha nem felé fordulva, a nevét mondva kérdeznek valamit. Látás- és hallássérültként a szájról olvasás hiánya, a háttérzaj,

az, hogy milyen távolról és melyik oldalról beszélnek, mind nehézség lehet. Ezeket kell pontosítani a Kommunikációs Útlevélen.

Hol lehet ilyet beszerezni?

Mindenkivel egyénileg készítjük el a kommunikációs útlevelet, mert fontos, hogy minden esetben a tényleges egyéni igények kerüljenek rá röviden. Aki ilyet szeretne, jelentkezzen nálam nyugodtan, szívesen segítek! (kiralyhidi.dorottya@siketvakrehab.hu, vagy 06-30-482-8085 telefonon) Az elkészítéséhez nem kell feltétlenül találkozunk, mindezt telefonon vagy online módon is megtehetjük. Mindenkivel egyénileg tudjuk egyeztetni a legjobb megoldást. Az útlevelet a végleges formában én magam elkészítem és eljuttatom a megbeszélt módon.

Hol tartsam az elkészült Kommunikációs Útlevelet?

Fontos, hogy magunknál hordjuk, hogy bármikor meg tudjuk mutatni az adott helyzetben. Ha kórházi kezelésen vagyunk, akkor jó, ha a kórházi éjjeli szekrényen jól látható helyen tartjuk. Ha utazás során vagy vásárlás során szeretnénk használni, akkor pedig a konkrét helyzetben kell felmutatnunk. Ezt is át tudjuk beszélni azokkal, akik érdeklődnek.

Milyen helyeken tudom használni?

Minden olyan helyzetben használható a Kommunikációs Útlevél, amikor kommunikációs nehézséget tapasztalunk. Azért fontos, hogy átbeszéljük és közösen alakítsuk ki a formáját, hogy minél hatékonyabb lehessen. Nagyon fontos, hogy rövid, tömör, figyelemfelkeltő és esztétikus legyen, hogy valóban segítsen a nehézségek leküzdésében.

Ha valamire nem tértem ki, de valakiben kérdésként merült fel, akkor is jelentkezzen nálam bátran.

*Királyhidi Dorottya
Szakmai vezető*

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK

Információk egyesületünk szolgáltatásainak változásáról

A jelenlegi járványhelyzet miatt az egyesület érdekvédelmi és információs irodájának ügyeletét november 9-től felfüggesztettük.

A jelnyelvi tolmácsszolgálat, az elemi rehabilitációs szolgáltatások és a kísérészolgálat továbbra is a megszokott rendben működik.

Az érdekvédelmi iroda továbbra is elérhető lesz e-mailben és telefonon.

Ha valaki személyesen szeretne tagdíjat befizetni vagy bármi másban kéri az információs iroda segítségét, akkor az alábbi elérhetőségeken keresse Kimlei Gábort:

E-mail: kimlei.gabor@siketvak.hu

Tel.: 06-20-960-7259

Személyes ügyfélfogadás csak előzetes időpontegyeztetéssel történik!

Továbbra is kérjük a tagoktól a szabályos maszkviselést, lehetőség szerint a távolságtartást, ha az egyesületbe betérnek, akkor az alapos kézmosást és kézfertőtlenítést!

Elemi Rehabilitációs szolgáltatásunk határozatlan időre szünetelteti az ügyeletét. Mindenkiel egyénileg egyeztetünk az igényével kapcsolatban. Online, telefonon vagy otthontanítás formájában továbbra is mindenki számára biztosítunk szolgáltatást, illetve az egyesület is nyitva áll előre egyeztetett időpontban.

Az igényeket a kiralyhidi.dorottya@siketvakrehab.hu címen, vagy a 06-30-482-8085 telefonon lehet jelezni.

Egy védelem nélküli szabad lélek Kovács Pálra emlékezünk

Kovács Pál (1959. szeptember 05. - 2020. augusztus 05.), a Landini Együttes volt zenei vezetője, több száz vers költője, egyesületünk tagja.

Az alábbi interjúban az együttes két tagjával, Stelmár Barbarával és Gál Andrással beszélgettem a Landini múltjáról, jövőjéről, és természetesen Kovács Pálról, akinek ezzel a cikkel szeretnék méltó emléket állítani.

Mi vezetett el a formáció megalapításáig? Honnan az alapötlet?

András: Az együttes 1976-ban alakult, az alapötlet pedig Késmárki-Krisch György tanár úré volt, aki a Musica Antiqua Hungarica vezetőjeként tevékenykedett, ezen kívül éneket tanított a Vakok Iskolájában. Paliékat könnyen rá tudta venni a zenélésre: mutatott nekik egy-két régi dallamot, utána néhány hangszert. Amikor tanulmányaikat befejezték az iskolában, a Hermina út 21-es szám alatti intézményben folytatták tovább mindennapjaikat, én itt találkoztam velük. Ugyanabban a szobában laktunk. Sok-sok féle zenét játszottunk, hol gitáron, hol tangóharmonikán, ami éppen a kezünkbe akadt. Eredetileg középkori és reneszánsz zenével dolgoztunk, a XI. századtól a XVIII. századig játszottunk mi mindent. Még római zarándokének is volt a repertoárunkban.

Mi a helyzet e téren napjainkban?

András: Ma már mindent játszunk. Volt is egy műsorunk, aminek az volt a címe: „Minden másképp szól”.

Barbara: Ez lett az egyik profilunk: mindent, amihez csak hozzá nyúlunk, a saját képünkre formálunk. Az általunk megszólaltatott dalok egyfajta különleges hibriddé válnak: kicsit reneszánsz, de azért felfedezhetők benne az eredeti zeneszám jegyei is.

Meséljetez Paliról! A próbák, fellépések ideje alatt rengeteg időt tölthettek együtt. Milyen embernek ismertétek őt?

András: Mindenekelőtt egy univerzális zenésznek. Olyan embernek, aki mindenkin segíteni akart, még akkor is, ha ez időnként visszafelé sült el. Ám ez nem rajta múlt, hanem az emberek hozzáállásán.

Barbara: Egy védelem nélküli szabad lélek volt. Nem engedett magához közel olyan eszközöket, lehetőségeket, melyekkel védeni tudta volna

önmagát, ugyanakkor a mérhetetlen segítőkészsége mellett azt is engedte, hogy aki erre hajlamos, kihasználja őt.

Ha egy legkedvesebb élményt meg kellene neveznetek, ami hozzá kapcsolódik, mi lenne az?

András: Annak például nagyon örülök, hogy tavaly a hatvanadik születésnapját még meg tudtuk ünnepelni együtt. Abban az időben gyakran elmondta: „Kellene egy jó születésnapot csinálni!” Én pedig rendszerint azt feleltem neki: „Várjál, azt még meg is kell élni!” De mi már közben szerveztük Barbival a meglepetés rendezvényt.

Barbara: Lényegében egy irodalmi műsort állítottunk össze, ahol elhangzottak a versei, és Szabó István lantművész még meg is zenésítette két költeményét. Közben egyéb dalokat is játszottunk. Palinak az utolsó pillanatig nem árultuk el, hogy ez többről szól, mint egy egyszerű irodalmi műsor.

András: Neki csak annyit mondtunk: irodalmi műsor lesz, mert a Református Missziói Központ ezt kérte. Arról nem is tudott, hogy Szabó István barátunk is eljön, csak akkor kezdett el sírni, amikor meghallotta a hangját a műsor közben. Előzőleg nem ment oda hozzá éppen azért, hogy a kellő pillanatig meglepetés legyen a jelenléte. Palit mindig úgy szoktuk bemutatni, hogy az együttes zenebohóca, mert amilyen hangszert adtál a kezébe, ő azt meg is szólaltatta. A fúvósokat (kimondottan a furulyát), a billentyűs hangszereket és a gitárt nagyon szerette és gyönyörűen játszott is rajtuk. A vonósokhoz nem nyúlt, azokat csak hangolta.

Volt-e olyan mondása, szófordulata, amit még most is idéztek az együttesen belül, amit mint útravalót visztek magatokkal?

Barbara: Útravalót leginkább a verseiben találtam. Amikor azt olvastam az egyik költeményében: „A harangok csak igazat mondanak”, az egy jelentőségteljes pillanat volt az életemben. Elgondolkodtam rajta, hogy micsoda mély igazságtartalma is van ennek a mondatnak.

Milyen ember volt ő a hétköznapiakban?

András: Vicces, humoros és közvetlen. Nagyon jó szófordulatai voltak. Ha mondtál valamit, ő pillanatok alatt rávágta a csattanós választ.

Barbara: Az az igazság, hogy zenei téren pedig még gyorsabban reagált. Ha úgy tartotta kedve, a dúrt átvitte mollba, vagy épp fordítva. Egyszer

tréfásan megjegyeztük neki, mi lenne, ha most dúr-mollban játszana. Ő pedig ezt is megoldotta. Bal kézzel dúrban, jobb kézzel mollban, és azt mondta: „Na, akkor hallgassátok!” Három-négy akkord után kértem: Pali, inkább te hallgass most már!

Tudom, hogy minden ember egyedi, de mégis... Mi volt az a tulajdonsága, ami igazán egyedivé, Kovács Palivá tette őt?

Barbara: A zenéhez fűződő kapcsolata mindenképpen. Nála ez egy életformává vált, ami átítatta mindennapjait.

András: Emlékszem, az ipari iskolában együtt jártunk a kórusba. A tanárunk elkezdte hangszeren játszani a dalt, amit épp gyakoroltunk, Pali meg ahelyett, hogy énekelt volna, szájharmonikázott. Mikor a karvezetőnk megkérdezte, hogy ki az, a gyengénlátók már egyből harsogták is: „a Kovács Pali!” „Jól van, fiam, akkor add ide azt a hangszert!” – mondta az oktatónk és ezzel el volt intézve a dolog. Palinak már akkor meg volt az a zseniális képessége, hogy bármit hallott, arra egy az egyben rá tudott játszani a szájharmonikáján.

Barbara: Én tőle tanultam meg ugyanezt a furulyával. Van egy olyan hangfelvétel, amit hallgatva el nem tudtam képzelni, hogy miért ad olyan furcsa, nyávogó hangot a gitár. Aztán kiderült, hogy azért, mert Pali kulccsal pengette a húrokat.

András: A fogólapra rátette a szoba kulcsát, a másik kezével pengette a hangszert. Ölbe vette a gitárt és úgy húzta rajta a kulcsot, mint a citerán szokták a pengetőt. Olyasmi hangot adott, mint a hawaii gitár. Kérdeztem is tőle: „Mi ez, tavalyi gitár?” Az hát – válaszolta kacagva.

Hogyan határoznátok meg Pali szerepét a csapaton belül: ki volt ő az együttesben?

Barbara: Egy (ki tudja, hány ágú) oszlop, akire mindig lehetett számítani.

András: Ő volt a zenei vezetőnk, aki megtanította nekünk az új dalokat, darabokat. Ők írták meg a feleségével, Jolikával a Braille kottákat. Amikor régi zenét adtak a rádióban, ő felvette kazettára, és azt mondta: „Vettem fel megint újat, majd tanulunk!” Bennem meg automatikusan vetődött fel a kérdés: jó-jó, de hogyan csináljuk? Mire ő azt mondta: „Nyugi, le lesz írva”. Nekifogott, és szalagról szépen leírta, lekottázta a szólamokat.

Hogyan tervezitek az együttes jövőjét?

András: Jelenleg hárman vagyunk, ennyi az alap tagság. Úgy tervezzük folytatni, hogy Landini Baráti Kör. Így aki ott tud lenni közülünk, az zenél, aki nem, majd egy következő alkalommal csatlakozhat. Készíteni fogunk egy levelezőlistát, és aki oda szeretne tartozni, megteheti.

Barbara: Nyilván itt most nem csak zeneértőkről, zenészekről beszélünk. A baráti kör egy nyitott lehetőséget takar: aki kedveli a zenénket, akinek jó emlékei kötődnek az együtteshez, nyugodtan csatlakozhat majd hozzánk. Ezt éppen azért szeretnénk így, mert ez a formáció már nem ugyanaz, mint ami régen volt. Ha egyszer úgy hozza az élet, hogy új együttesben játszunk majd, a Landini név akkor is élni fog tovább.

Az interjút készítette: Taskovics Adél

TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI

Európai Siketvak Nap az EDbU szervezésében

2020. október 22-én tartotta az Európai Siketvak Unio (EDbU) az Európai Siketvak Napot. Ennek célja az volt, hogy felhívják a figyelmet az egyidejű látás, - és hallássérüléssel élő személyek életére, s a nehézségekre, melyekkel szembe kell nézniük. Facebook oldalukon így írtak az emléknapp létrejöttének előzményeiről:

„Nekünk, siketvak személyeknek az EDbU alapítása volt az új kezdet. Csak az összehasonlítás végett: a Siketek Világszövetségét 1951-ben alapították, míg a Siketvakok Világszövetségét 2001-ben, 50 évvel később. Ez azt mutatja, mennyire lelassítja a hallássérülés az embert, és mennyire elszigetelt a támogatás nélküli siketvak. Ezért született meg a döntés Finnországban tartott közgyűlésünkön 2017 júniusában, hogy szervezetünk alapításának napját (október 22) Európai Siketvak Napként tartsuk számon.”

Posztjaikat böngészve egyértelműen látszik: széleskörűre sikerült a kampány, hiszen több tagszervezet is csatlakozott hozzá.

Az alábbi kis videóban andalúziai siketvak személyek vallanak arról, hogyan néznek szembe nap mint nap az életükben felbukkanó akadályokkal:

https://www.youtube.com/watch?v=nD0bm61j7pl&feature=youtu.be&fbclid=IwAR3z2_8XhzjKQNgh3YtpjrP1jyv5PJyIs2o4OqGltMszNNBhbqUu4LxwSRQ

Egy következő posztjukban a Siketvakok Finnországi Egyesületének a YouTube videóját tették közzé, melyben Sanna Paasonen beszélt az EDbU háza táján történt új eseményekről:

https://www.youtube.com/watch?v=iCjbPsYz7ig&feature=youtu.be&fbclid=IwAR31VrN-Fok03pRFJ73RDZp5b_kzky0oajtBpp1pVyJ_80zpRk6X-MAS--g

Egy másik, szintén ebből az alkalomból készült videó az Európai Parlament közösségi oldalára is kikerült. Az angol nyelvű kisfilmben Jorge és Stéphanie mondja el gondolatait arról, miként lehetne könnyebbé tenni a siketvak emberek életét.

Véleményük szerint három nagy területen szembesülhetnek leginkább akadályokkal, melyek a következők:

Kommunikáció;

Mobilitás;

Információkhoz való hozzáférés.

A környezetükben levő emberektől azt kérik: ahelyett, hogy sajnálnák őket, tekintsenek rájuk úgy, mint ügyes, intelligens, a megfelelő élettapasztalatokkal rendelkező emberekre, akik megérdemlik a tiszteletet.

Ha kölcsönösen, fogyatékoságtól függetlenül képessé válunk elfogadni egymást, sokkal jobb helyé lehet tenni ezt a világot.

Forrás: The EDbU - The European Deafblind Union Facebook oldala

HÍR, ÉRDEKESSÉG

Szinte minden budapestit érintő változás lépett életbe a közlekedésben

November 7-én kezdetét vette a 3-as metró középső szakaszának felújítása. A Budapesti Közlekedési Központ (BKK) tájékoztatása szerint a Nagyvárad tér és a Lehel tér között metrópótló buszokkal utazhatunk. Az előrejelzések szerint a munkálatok mintegy másfél évig tartanak. A metró Újpest-központ felől a Lehel térig, Kőbánya-Kispest felől pedig a Nagyvárad térig közlekedik, hétvégén és hétköznapokon egyaránt. A kimaradó szakaszon metrópótló buszok szállítják az utasokat. Ezek csúcsidőben 45 másodpercenként indulnak. Ebben az időszakban bővül a lezárt szakaszt elkerülő, közösségi közlekedési járatok kínálata.

Azoknak, akik a belvárosba/belvárosban szeretnének utazni, alternatívaként szolgálhat a másik három metró, a 4-6-os villamos, a megszokottnál sűrűbben induló 2-es, illetve a Kiskörúton közlekedő 47-es és 49-es villamos.

November 2-től, hétfőtől több trolibusz is meghosszabbított útvonalon közlekedik, és további könnyítés, hogy az újonnan indított, 2M jelzésű villamossal közvetlenül elérhetjük a belvárost.

Azon utasoknak, akik Észak-Buda és Észak-Pest felől érkeznek és így szeretnék átszelni a várost, az Óbuda és a Népliget között közlekedő 1M (az 1-es villamos kibővítése) a legkézenfekvőbb megoldás.

Az északi városrészek és a belváros között a Lehel térig közlekedő metró igénybevétele mellett - az északi metrószakasz felújításakor már megismert, alternatív útvonalak igénybevétele javasolt.

Újpest felől a megszokottnál gyakrabban induló 20E gyorsjárat,

Rákospalota és Újpalota felől az 5-ös és 7E busz,

Óbuda felől a budai fonódó villamoshálózat, az 1-es villamos, illetve a H5-ös HÉV,

Angyalföld felől pedig a 105-ös busz igénybevétele ajánlja a BKK.

A déli városrészek felől érkezőket segíti, hogy a most átadott déli metrószakasz felújítása idején bevezetett új járatokat fenntartják.

Forrás: <https://infostart.hu/belfold/2020/10/28/szinte-minden-budapestit-erinto-valtozas-jon-a-kozlekedesben>

November 3-án éjfélől rendkívüli jogrend lépett életbe Magyarországon

Orbán Viktor miniszterelnök november 3-án Facebook oldalán jelentette be: újra bevezetik a rendkívüli jogrendet és az eddig érvényben lévő járványvédelmi intézkedéseken is szigorítanak.

Ezt a fertőzés terjedésének nagymértékű felgyorsulása tette indokolttá. Ausztriában már másfélszer annyi az egymillió főre jutó fertőzött, mint itthon, tőlünk nyugatabbra még rosszabb a helyzet. A tapasztalatok azt mutatják, hogy hazánk 5-7 nap késéssel követi Ausztriát. Ha ez így marad, akkor december közepére kórházaink elérhetik a maximális telítettséget.

A most bejelentett intézkedések az egészségügyi intézmények működőképessége mellett az emberi életek védelmét is szolgálják.

A jelen helyzetre való tekintettel november 3-án éjfélől a kormány ismét bevezette a rendkívüli jogrendet. Az Országgyűléstől azt kérte, hogy ennek időtartamát 90 nappal hosszabbítsa meg.

Az operatív törzs jelentése szerint a fertőzés terjedése elleni védelemért hozott szabályokat a szórakozóhelyeken lehetetlen kikényszeríteni, így ezek a létesítmények egyelőre nem nyithatnak ki.

A tömegközlekedési eszközökön tapasztalható zsúfoltság enyhítésére a reggeli és a déli csúcsforgalomban járatsűrítést rendeltek el.

A kormány döntése szerint a parkolás ismét ingyenessé vált.

"Aki nem tartja be a szabályokat, nem hordja a maszkot, nem tartja a védőtávolságot, az nem csak a saját, de mások életét is veszélybe sodorhatja" – fogalmazott a miniszterelnök.

November 11-től, szerdától még szigorúbb korlátozások léptek életbe:

Este 8 és reggel 5 óra között kijárási tilalom van. Ez alól csak a munkába tartók, illetve az onnan hazajárók kaphatnak felmentést. A rendkívüli esetek is kivételt jelenthetnek.

Az éttermek bezártak, csak házhoz szállítás lehetséges. Az üzemi étkezdék viszont nyitva lehetnek.

Tilos mindenfajta gyülekezés.

A fodrászatok, üzletek és egyéb kisipari szolgáltatók számára csak 19 óráig engedélyezett a nyitva tartás.

Magánrendezvényeken, családi összejöveteleken legfeljebb tíz fő vehet részt.

A szállodák turistákat nem fogadhatnak, csak üzleti célból érkező vendégeket.

Általános rendezvénytilalom lépett életbe.

A sportmérkőzéseket csak zárt kapuk mögött lehet megtartani. Az amatőr csapatsport tilos, az egyéni sport szabad téren engedélyezett.

A szabadidős létesítményeket (fitnesztermek, fedett uszodák, állatkertek, múzeumok és színházak) zárva kell tartani.

A középiskolákban és felsőoktatási intézmények digitális tanrendre álltak át.

A bölcsődék, óvodák és az általános iskolák nyitva tarthatnak.

Esküvőt csak lakodalom nélkül lehet tartani.

A temetéseken legfeljebb ötven fő vehet részt.

Forrás: <https://hirtv.hu/ahirtvhirei/orban-viktor-rendkivuli-bejelentest-tett-2511124>

és <https://hu.euronews.com/2020/11/09/orban-kedd-efjeltol-este-8-es-hajnal-5-ora-kozott-kijarasi-tilalom-lesz-az-ettermeket-beza>

Köztereken is kötelező a maszkviselés, áprilisban jöhet a vakcina

Orbán Viktor miniszterelnök a Köztvének adott nyilatkozatában úgy fogalmazott: nem hárítaná a felelősséget a lakosságra a koronavírus terjedése miatt. Ha az emberek 80 százaléka hordja a maszkot, az már jelentős mértékben jelent védelmet a vírus ellen, ám ez önmagában most már nem elegendő. Ezért van szükség az eddigi korlátozások egyre erőteljesebb szigorítására. November 11-én éjfélről – a hatodik életévüket be nem töltött gyerekek kivételével – mindenki köteles a 10.000 főnél nagyobb lélekszámú települések belterületén maszkot hordani. Azon közterületeket, nyilvános területeket, melyekre a szabály vonatkozik, az önkormányzatok maguk határozhatják meg. Van néhány kivétel is: a sporttevékenység során, valamint a parkokban, illetve zöldterületeken nem vagyunk kötelesek a védelmi eszközt hordani.

A miniszterelnök úgy fogalmazott: „A megoldás a vakcina, a vírust meg kell ölni és ez nincs messze, addig kell kitartani.” December végén, januárban érkezhethet valamennyi oltóanyag az EU-ból és talán máshonnan

is. Ez még korlátozott mennyiségű, ám az orvosok, tanárok, rendőrök, valamint a legsúlyosabb állapotú betegek beoltására elegendő lehet. Az Európából érkező, tömegesen szállítható vakcina legkorábban áprilisban érkezhethet – mondta.

Forrás: https://nepszava.hu/3098815_pontosította-a-kormany-a-maszkviseles-szabalyait

Ismételten bevezették a vásárlási idősávokat

Orbán Viktor miniszterelnök bejelentette: „Visszahozzuk a vásárlási idősávot. Az idősök bármikor vásárolhatnak, de hétfőtől péntekig 9 és 11 óra, hétvégén 8 és 10 óra között csak ők lehetnek a boltban. „Vigyázzunk az idősekre!” – mondta.

Forrás: Magyarország Kormánya facebook oldala

Átadták a teljesen felújított Mátyás kútját a budai Várban

Az elmúlt hónapokban a budai Vár Hunyadi udvarán lévő Mátyás-kút teljes esztétikai és műszaki felújításon ment át. Szobrait restaurálták, kicserélték gépészeti berendezéseit, újjáépítették medencéjét, és még díszkivilágítást is kapott. Így Strobl Alajos eredetileg 1904-ben elkészült mesterműve újra teljes pompájában ragyog: idén ősszel ünnepélyes keretek között adták át a munkálatok befejezése után, melyek mintegy 8 hónapot vettek igénybe. A magyar Trevi-kút újraavatásán Fodor Gergely kormánybiztos mellett részt vett Strobl Alajos öt, még élő unokája is.

A kút egyik érdekessége, hogy szobrai legnagyobb királyunkat, Hunyadi Mátyást és kíséretét ábrázolják egy idilli vadászjelenet közben, Szép Ilonka társaságában. A Nemzeti Hauszmann Program keretein belül megvalósult átalakításokat vízszivárgási problémák tették szükségessé. A második világháború után készült, vasbeton kúttal újjáépítésével és megfelelő szigetelésével sikerült orvosolni őket, a medence szélére azonban visszahelyezték az eredeti szegélyköveket, helyreállítva az alkotás eredeti formáját.

Új szivattyúrendszert is kapott, amelynek köszönhetően üzembiztosan, immár szivárgás nélkül keringeti a benne lévő, állandó mennyiségű vizet. A pazarlás kiküszöbölésére – sok egyéb városi szökőkúthoz hasonlóan – úgy alakították ki, hogy mindig csak annyit pótoljon a hálózatból, amennyi a párolgás következtében elveszett belőle.

Az ünnepélyes átadón elmondott beszédében Fodor Gergely, a budai Várnegyedben zajló fejlesztésekért felelős kormánybiztos, a Várkapitányság vezetője kiemelte: „Budapest Trevi-kútja túlélte ugyan két világháborút, ám az elmúlt évszázadban soha nem esett át olyan átfogó rekonstrukción, mint most. Örömmel és büszkeséggel tölt el, hogy a budai Vár ikonikus díszkútja mostantól megszépülve, jellegzetes és szüntelen csobogással hirdeti Mátyás legendáját és Strobl Alajos megvalósult álmát”

Az ünnepségen megjelent öt Strobl-unoka nevében Strobl Mátyás szólalt fel. Elmondta: a Mátyás-kút nagyapja legkedvesebb munkája és élete egyik fő műve is volt.

Forrás:

https://pestbuda.hu/cikk/20200902_ujra_csobog_a_teljesen_felujitott_matyas_kutja_a_varban?fbclid=IwAR1eo0vCR4NmXKz2JrSmcZ9ZTW2x_SOET6iha4qHScLrdQyD0eftGzRoZzY

November 23-ával bezárt a Láthatatlan Kiállítás a Millenáris Parkban

Ezt a lépést nem gazdasági okokból, és nem is a koronavírus járvány miatt teszik – tájékoztattak honlapjukon. Az az oka, hogy a Parlament döntése szerint a Millenáris a jövőben másféle tevékenységeknek ad majd otthont, így az ő bérleti szerződésüket is azonnali hatállyal megszüntették.

Az idevonatkozó törvényt az alábbi linkre kattintva lehet elolvasni:

<https://www.lathatatlan.hu/millenaris-torveny/>

„A Láthatatlan Kiállítás, mint tevékenység NEM SZÚNIK meg, programjaink – ugyan más formában – de elérhetőek lesznek” – írták.

Házhoz viszik a speciális tárlatot. Ez azt jelenti, hogy egyedi megrendelés alapján lebonyolítják a programot az oktatási intézményekben. Emellett vállalják, hogy érzékenyítő programokat és továbbképzéseket is tartanak cégeknek, a megrendelők saját telephelyén.

Forrás: <https://www.lathatatlan.hu/>

Magyar Tudomány Ünnepe 2020

E jeles napról az MTA 1997-ben emlékezett meg először, hivatalosan azonban 2003 óta ünnepeljük évről évre. November 3-án tartjuk, azon a napon, melyen 1825-ben Széchenyi István felajánlotta egy évi jövedelmét a Magyar Tudós Társaság megalapítására. Ezzel pedig lehetővé tette a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) létrejöttét.

Megemlékezéseket, tudományos konferenciákat azonban nem csupán ezen az egy napon tartanak: november 3-ával egy több héten át tartó rendezvénysorozat veszi kezdetét, melyhez nem ritkán határainkon túli magyar intézmények is csatlakoznak.

A programokat, előadásokat egy tematika, mottó köré szervezik.

A 2020-as évben ez a jelmondat: „Jövőformáló tudomány”.

2020. november 19-én színvonalas, online konferencián vehettem részt az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karának szervezésében. Az előadássorozat címe ez volt: „Dimenzióváltások a látássérült személyek pedagógiája és rehabilitációja mátrixában”.

Az egész nap rendkívül színes, változatos volt, most ebből szeretnék kiemelni – a teljesség igénye nélkül – néhány példát.

Prof. Dr. Csocsán Emmy egyetemi tanárprofesszor emeritus köszöntése után – idén ő volt az a neves szakember, akinek munkássága előtt úgy tisztelegtek, hogy neki ajánlották az előadásokat - Prof. Könczei György PhD, DSc, dr. habil. gondolatébresztő előadása következett „Látásmódok különbsége - avagy: hová jutunk a kettéváló lépcső tetején” címmel. Ez a bizonyos lépcsősor pedig, melynek átvitt értelemben vett képe egész mondanivalóját keretezte, a Vakok Általános Iskolájában van, a portásfülke közelében. A jobb oldalin fel lehet jutni az első emeletre, míg a bal oldali le van zárva. „Az egyikén megérkezel és elnyered a küzdelem díját. A másikon nem érkezel meg sehová.” Könczei professzor úr figyelmét már az első, az intézményben tett látogatása alkalmával megragadta, hogy a jobb oldali lépcsősor tetején az intézmény igazgatóinak nevei olvashatók. Képzeletében ezzel párhuzamosan megjelent egy újabb kép: mi lenne, ha a másik is, azaz a bal oldali is nyitva lenne, és azon pedig az iskola kiváló növendékeinek nevét lehetne olvasni. Hiszen oly sok kiemelkedő kutató van, akik rengeteget adtak hozzá a fogyatékos tudományhoz. Nemzetközi szinten említhetnénk Georgina Kleege, David Bolt vagy Anna Lawson nevét. Magyarországon pedig ilyen Flamich Mária és Hoffmann Rita, akik az ELTE címzetes egyetemi docensei.

A kérdés pedig, melyet zárásként feltett, így hangzott: „Vajon hová vinne az az út? Hová jutnánk együtt, ha mindkettőn fölmennék?”

Prof. Dr. Németh János nemzetközi szintű, a vakság megelőzésére szolgáló programokról tartott előadást, mint a VISION 2020 és a World Riport on Vision.

A VISION 2020 az Egészségügyi Világszervezet és az ITB programja, mely idén zárul. Egy húsz évet felölelő program és nevében benne van a teljes látóélesség (20/20) is. Fő gondolata, hogy mindenkinek joga van a jó látáshoz. Célkitűzése a megelőzhető vakság felszámolása volt. Ez azért fontos, mert a látás elvesztésével járó esetek, események 80 százaléka megelőzhető lenne.

A látásrehabilitáció terén a hazai mozgalom is komoly sikereket ért el. Önkéntesekből álló csoportok járták az országot. Otthonaikban látogattak meg embereket, akiknél szűrővizsgálatokat, még vércukorszint-mérést is végeztek, felhívták a figyelmet az időskori vakságra.

A Látás Világnapjára 2001 óta szerveztek eseményeket. Voltak sajtótájékoztatók, konferenciák, szemészeti szűrések, tanácsadások, időseknek és gyerekeknek egyaránt, de művészeti programok, kiállítások is.

A World Riport on Vision hazai megvalósításáról megtudtuk, az még a jövőbe mutató feladat. 2019. október 9-én, a látás világnapján jelentette be az Egészségügyi Világszervezet. Fő célja, hogy adatokat szolgáltatson a vakság egész világban való elterjedéséről, a megelőzés és a rehabilitáció lehetőségeiről, valamint ajánlásokat fogalmaz meg a kormányzatok számára.

A délután folyamán meghallgathattuk három olyan gyógypedagógus hallgató prezentációját, akik Walter Bachmann-díjat kaptak. Ezt a legkiemelkedőbb tudományos értékű szakdolgozatok íróinak ítéli oda az ELTE Gyógypedagógiai Kara. Közülük Óvári Anna prezentációját emelném ki, diplomamunkájának címe: „Altruizmus a gyógypedagógiában - A proszociális tendenciák és az empátia dimenzióinak összefüggései segítő hivatásra készülő hallgatók esetében”

Előadásából megtudhattuk: aki a segítő hivatást gyakorolja, vagy egyetemi tanulmányaival erre készül, személyiségének rendkívül fontos komponense: az altruizmus. Nem minden segítő viselkedés nevezhető altruisztikusnak. Ahhoz, hogy erről beszélhessünk, a segítő magatartásnak empátiával kell társulnia: motivációja az, hogy a segítő beleéli magát a másik ember helyzetébe és az ő jól-létének növelése a célja. Anna kutatásával arra az eredményre jutott, hogy a gyógypedagógus hallgatók nem bizonyultak altruistábbaknak a nem

segítői hivatásra készülő társaiknál. A gyógypedagógus hallgatók viszont sokkal szívesebben segítenek anonim (név nélküli) és kevésbé nyilvános módon, tehát nem a társadalmi státuszuk emelkedése vagy az elismerés motiválja őket.

A nap az „Új trendek a kommunikációban” című kerekasztal-beszélgetéssel zárult.

Az előadók névsora az alábbiak szerint alakult:

Tóth Mónika - Nemzeti Fogyatékosügy- és Szociálpolitikai Központ

Királyhidi Dorottya - Siketvakok Országos Egyesülete

Farkasné dr. Gönczi Rita - ELTE BGGYK GYMRI Látássérült Személyek Pedagógiája és Rehabilitációja Szakcsoport

Beszélgetőpartnerek:

Némethné Varga Viktória - Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Egyesített Szociális Intézménye, Fejlesztő Gondozó Központ

Tóth Mónika látássérült szakos gyógypedagógus, sokáig a Vakok Általános Iskolájában dolgozott, halmozottan sérült gyerekekkel.

Elmondta: komplex kommunikációs igényű személyeknek azokat nevezzük, akiknek írott, vagy beszélt nyelvi zavarai vannak, így a hagyományos módon nem lehet kielégíteni kommunikációs igényeiket. Ide tartoznak a különböző degeneratív betegségekben szenvedők (Alzheimer-kór, Parkinson-kór, stroke). A veleszületett populációnál pedig az intellektuális képességzavarral és az autizmussal élők aránya kimagasló. Akik a legtöbb esetben igénylik az augmentatív és alternatív kommunikáció (AAK) használatát, leggyakrabban valamilyen „szerzett” problémával élnek. Hazánkban, a Vakok Általános Iskolájában 31 gyermekből 27 (tehát 77 százalék) AAK igényű. A halmozottan sérült gyerekeknél pedig 31 főből 29 igényli.

Királyhidi Dorottya, egyesületünk főttkára Pilinszky János „Apokrif” című versének idézetével vezette be gondolatait:

„Nem értem én az emberi beszédet,
és nem beszélem a te nyelvedet.
Hazátlanabb az én szavam a szónál!
Nincs is szavam.”

Az általa közölt adatok összecsengtek azzal, amit Tóth Mónika mondott: egyre többen vannak Magyarországon, akik fejlesztésében, kommunikációjában új utakat kell keresni. Az új trendek kialakításához

viszont elengedhetetlen a megfelelő alap, annak ismerete, hogy miként kell látássérültekkel foglalkozni. A kommunikációhoz való jog alapvető emberi jog. Megvalósulásához fontos, hogy legyenek szakemberek – kommunikációs segítők -, segédeszközök és az elérhető oktatás, tanulás lehetősége.

A fogyatékossgal élőkéről szóló ENSZ-egyezmény ratifikálásával erre igent mondtunk. 2. cikke a kommunikáció fogalmába sorolja többek között a nyelveket, a kivetített szöveget, a Braille nyomtatást, a taktilis kommunikációt is.

Fontos további, törvényi alap a magyar jelnyelvről és annak használatáról szóló 2009. évi CXXV. törvény, mely a siketvakoknak is lehetővé teszi a kommunikációs akadálymentesítést.

Az elemi rehabilitációs törvény azért fontos, mert a látássérülteknek elemi rehabilitációs szolgáltatást biztosít, de társuló fogyatékossg esetén is lehetővé teszi a tanácsadást. A legjobb eredményeket a szolgáltatások koordinációjával, és a különböző területekről érkező szakemberek együttes gondolkodásával lehet elérni.

Farkasné dr. Gönczi Rita a könnyen érthető kommunikációról beszélt, mely szintén alkalmas az információs akadálymentesítésre. Megtudhattuk: a köznyelvi szöveget tehetjük így könnyebben érthetővé, a tartalmi és formai szabályok betartásával. Ennek különböző kritériumai vannak: egyszerű tőmondatokban kell fogalmazni úgy, hogy egy mondatban csak egy információ szerepeljen. Használjuk mindig ugyanazokat a szavakat, kerülendők az idegen, - és a mozaikszavak. A formai követelményeket tekintve fontos, hogy letisztult betűtípust alkalmazzunk, látássérültek esetében olyat, amit a képernyőolvasó könnyen kezel. Gyengénlátók esetében fontos a nagyobb betűméret és az, hogy kontrasztos legyen a háttér. Értelmi fogyatékossgal élőknek sok képet használnak, ami látássérültek esetében természetesen nem segítség.

A résztvevők eszmecseréjének, közös együtt-gondolkodásának a konklúziója: a legfontosabb a mai gyógypedagógusok számára, hogy túl tudjanak tekinteni az iskolás koron, a felnőttek rehabilitációjára, fejlesztésére is figyelmet kell fordítani.

Taskovics Adél

Így alakítja át agyunkat a szerelem

Az emberi agy rendkívül összetett szerv: egymástól elkülönülő hálózatokból áll. Ezeken belül erős kapcsolódások jönnek létre. Az egyes hálózatok is kapcsolódhatnak egymáshoz, ez azonban jóval gyengébb kötődés, mint az, ami az egyes „egységeken” belül teremődik. A tudósok úgy vélik: ez a szerveződés szükséges ahhoz, hogy az agyunk (mely a test energiájának mintegy 20 százalékát használja fel) energetikailag hatékony rendszerként tudjon működni.

Az MTI a napokban egy érdekes tudományos eredményről számolt be, melyet egy kínai-amerikai kutatócsoport vizsgálatai hoztak.

Arra voltak kíváncsiak, milyen hatással van a szerelem agyi hálózataink működésére. Az már korábban ismert elmélet volt, hogy a szerelem és a függőség egymáshoz nagyon hasonló, bonyolult folyamatokat idéz elő. Mindkét esetben változások következnek be a jutalmazásért és motivációért felelős központban.

A kutatók szerint eredményeikkel elsőként bizonyították, hogy a szerelemhez kapcsolható változások az agyi hálózatokban hasonlóak, de mégis mások, mint a függőség esetében tapasztalhatók.

A szakemberek funkcionális mágneses rezonanciavizsgálatnak (fMRI) vetették alá önként jelentkező nők két csoportját: a szerelmeseket (16 fő) és a szingliket (14 hölgy). Az utóbbiak soha nem voltak még szerelmesek, vagy nem volt még romantikus kapcsolatuk.

A szerelmesek esetében jóval kisebb volt az egyes hálózatok közti szegregálódás mértéke. Ez azért fontos, mert az agyi kapcsolatok minősége megmutatja, hogy milyen hatékony idegrendszerünk információátadó képessége.

A szerelmes nők esetében csökkent a kapcsolat erőssége azon az agyi területen, mely többek között az önreflexióért is felel. Ez arról árulkodhat, hogy a szerelmes ember kevesebb figyelmet fordít önmagára, és többet a partnerére.

Erősebbé vált ugyanakkor a kapcsolódás mértéke azon a területen, melynek döntő szerepe van az arcok, arckifejezések beazonosításában. Ez arra utal, hogy a szerelmesek jóval gyakrabban végeznek olyan társas-érzelmi folyamatokat, mint a társuk arckifejezéseinek olvasása és megértése.

Forrás: <https://24.hu/tudomany/2020/11/10/szerelem-hatasa-az-agyra/>

November 17-én volt Budapest létrejöttének 147. évfordulója

1873-ban ezen a napon „született meg” fővárosunk Óbuda, Buda és Pest hivatalos egyesülésével. Bár a három város egybeolvasztásának ötlete már az 1830-as években is téma volt, csak a kiegyezést követő liberalizációs időszakban valósulhatott meg.

A folyamatot azonban több, komoly vita is övezte. Ezek közül a legkiélezettebbek az újonnan létrejövő település elnevezése körül robbantak ki. Széchenyit például a “pest” szó a kártevő és a dögmirigy jelentésű, hasonló formájú német szavakra emlékeztette. Ezért inkább saját névjavaslatokkal állt elő, ezek között szerepelt a Dunagyöngye, Bájkert, Etelvár, vagy épp a Honderű.

Nem véletlen, hogy Budapestet a vizek városaként is szokták emlegetni. Határain belül összesen 118 fúrt kút, illetve természetes melegvizes forrás található. Ezek egy részét már az ókori rómaiak is ismerték. A város első közfürdőit az aquincumi romkert területén és a Flórián téri felüljáró alatt lehet megtalálni. Korukat nagyjából 1800 évre becsülik.

További érdekesség Budapestről, hogy a világ legnagyobb geotermikus barlangrendszere is itt található. A kutatók eddig több mint kétszáz járatot azonosítottak, köztük Magyarország legnagyobb vízalatti barlangját, amely 6 kilométer hosszú, és Molnár János nevét viseli. Bár ezen helyek legtöbbször nem léphetünk be, még így is több földalatti látványosság áll rendelkezésünkre, mint bármely más főváros lakóinak: a Szemlő-hegyi és a Pál-völgyi barlangok, a Sziklakórház, a Gellért-hegyi Sziklatemplom és a Kőbányai pincerendszer az év minden szakában rendelkezésünkre áll!

Forrás: <https://funzine.hu/2020/11/17/goodapest/boldog-szuletesnapot-budapest/?fbclid=IwAR2pZff11S-8wYBpRqOhRHkRm0OPDtPff7ACkAQqxZEdmuifRIH99tYD71s>

A HÓNAP VERSE

Kovács Pál: Szép hangú társainkról

A harangok nem hazudnak,
Csak igazat mondanak!
Hangjukat figyeld, s megérted,
Mért csengenek-bonganak.

Ha nagyharang mélyen zendül,
Állj meg ember, s kisgyerek!
Ő a régi magyar hősök emlékének tiszteleg.
A vészharang csak akkor szól,
Hogyha jó az ellenség.

Árvíz önti el a tájat,
Vagy nagy tűz van, s minden ég.
Ha egyszerre sok harang szól,
Szép harangjáték dalol.

Menj oda, téged is várnak;
Ünnepelnek valahol.
Lélekharang megcsendül,
Ha földbe teszik testedet,
Majd az isten országába
Elkíséri lelkedet.



Siketvakok Országos Egyesülete
Hungarian Deafblind Association

Székhely: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.
Levelezési cím: 1089 Budapest, Korányi Sándor u. 30.
Telefon: 06-1/361-2007
Fax: 06-1/209-5829
E-mail: siketvak@siketvak.hu
Adószám: 18061031-1-42

Összeállította, szerkesztette: Taskovics Adél